

TARKASTUSKERTOMUS**KOLARI Äkäsjokisuu, Mannamännikkö NE 3**

Esihistoriallinen asuinpaikka

Rauhoitusluokka: 2**Ajoitus:** Kivikausi, esihistoria**Yksiköt ja lukumäärät:** Asumuspainanne 1 kpl, kiviesineiden löytöpaikkoja 2 kpl**Tarkastusaika:** 15.9.2011**Tarkastaja:** Hilikka Oksala**Sijainti****Peruskartta:** 2713 09 ÄKÄSJOKISUU**KKJ27 i=** 3359176 – 3359204**p=** 7491539 - 7491600**z=** 165 - 170**Pinta-ala:** 771 m²**Suunta ja etäisyys kirkosta tms.:** N. 17 km Kolarin kirkolta NNW.**Tila/Rno/nimi:** Vm. 893:10:1**Omistaja:** Valtionmaata/Metsähallitus**Osoite:** Metsähallitus, Muoniontie 21, 95900 Kolari **Puhelin:** 0205 64 100**Tarkastuslöydöt:** Liuske-, kivilaji- ja kvartsiittikatkelmia 5 kpl (KM :1 – 5) sekä asumuspainanne.**Liitteet:****Kartat:** Kartat 1 - 3**Muut liitteet:** Löytöluettelo**Valokuvat:** Kuvataulut**Tarkastuksen aihe:** Korkeilla paikoilla sijaitsevien painanteiden yleiskartoitus.**Menetelmät:** Havainnointi, muistiinpanot, digikuvaus, gps-tallennus, yleiskartoitus, irtaimen aineiston pintapoiminta, maaperäkairaus.**Kohteen kuvaus** (ulko- ja sisämitat: leveys, pituus, paksuus, korkeus tai syvyys, muoto, ilmansuunnat, kivien raekoko, vallien leveydet ja korkeudet, aukkojen suunnat, leveydet ja syvyydet, ojien pituudet, leveydet ja syvyydet, kivikeskittymät sekä irtaimen löydöstön luonne ja sijainti):

- 1) Asumuspainanne 18 x 11 x 0.7 m (SE – NW), valli n. 4 x 0.7 m max. NE-reuna on huomattavasti SW-reunaa alempana. Pohjassa on loiva suorakaiteenmuotoinen painuma. Päissä pienet kuopat n. 3 x 1.5 x 0.5 m (NNE – SSW).
Painanteesta n. 32 m ESE on
- 2) esineellisesti muotoillun, vihreäkivistä valmistetun teräkatkelman löytöpaikka. Kappale tallennettiin pintapoimintanäytteenä.
Terän (2) löytöpaikasta 54 m NNE oli
- 3) vihreäkivistä valmistetun taltan löytöpaikka. Samasta keskittymästä n. neliömetrin alalta tallennettiin muutakin esineellistä aineistoa, kuten toinen teräesineen katkelma, kaksi

liuskeiskosta sekä yksi kvartsiitti-iskos. Paikalle jäi jonkin verran muutakin lievästi työstettyä kiviraaka-ainetta sekä pinnalta palaneita kiviä todennäköisen tulisijan jäännöksinä.

Löytösyvyys ja kerroksen laatu (värjäytymät, sora, hiekka vai moreeni):

Pintahavaintoja ja –löytöjä.

- 1) Hienoa hiekkaa, osittain märkää silttiä. Podsoli hyvin kehittynyt, vallilta kairattiin lievää kaksoispodsolimaannosta. Paikoitellen kairaan osui voimakkaan punaiseksi palanutta rikastumiskerrosta.
- 2) Mineraalimaapaljastumassa hienoa hiekkaa.
- 3) Hiekkansekaista soraa.

Muinaisjäännöksen pintakasvillisuus:

Yleisilme mäntyvaltaista taimikkoa, jossa jonkin verran kasvaa myös kuusia.

- 1) Pohjalla sammalta, jäkälää, paikoin puolukoita, juolukkaa sekä pari männyntainta. N-reunalla kasvaa kataja, muuten reunoilla n. 15 mäntyä, joiden halkaisijat vaihtelevat taimesta n. 20 cm:n paksuuteen. NW-päädystä oli koivuja, joiden runkojen max halkaisija oli 12 cm.
- 2) – 3) Kasvipeite on kulunut pois ja mineraalimaa paljastunut polulta. Ympärillä kasvaa jäkälää, puolukkaa, juolukkaa, sammalta, mäntytaimikkoa sekä polun varrella koivun taimia.

Kunto ja hoito:

Ei virallisesti hoidettu muinaisjäännösalue. 1) Hyvin säilynyt. 2) – 3) Kohteet ovat kulutukselle alttiita niiden sijaitessa polun pinnalla.

Luonnonympäristö ja maasto (lähin vesistö, suo, vaara tms., ympäristön kasvillisuus):

Kumpuilevaa, terasseittain kohti SE:ssä sijaitsevaa jänkää laskevaa maastoa. Asumuspainanne sijaitsee luontaisessa notkossa. Kyseessä on kohti SW pistävän harjanteen SE-rinteellä sijaitseva muinaisrantaterassi.

Rakennettu ympäristö (lähimmät rakennukset, tiet, sorakuopat, sähköpylväät jne.):

Löytöpaikat 2) ja 3) sijaitsevat polulla (SE – NW), joka puolestaan on painanteesta 1) n. 25 m ENE. Painanteesta n. 20 m WNW on metsäaurattu taimikko, joka muuttuu avohakkuupalstaksi rinteellä 50 – 100 m etäisyydessä painanteesta W.

Löytöaika ja –tapa (peltotyössä, ojankaivuussa, hiekanotossa, tiettyssä tms.):

Löytynyt tarkastusajankohtana tietoisien etsinnän ja tarkkailun tuloksena samasta maisemasta, josta entuudestaan oli jo tunnettu muinaisjäännöksiä (Kolari 185 Mannamännikkö NE, Kolari 258 Mannajärvi koillinen 1 ja 2).

Laajuuden arviointiperuste:

Näkökentän rajaama maisemakokonaisuus.

Luokitusehdotus perusteluineen:

2; tyypillisuus.

Ehdotus suoja-alueeksi:

Vähintään näkökentän rajaama alue – mieluiten koko terassialue 165 – 170 metrin korkeudessa mpy, joka on paikallinen Ancyclus-maksimin rantakorkeus.

Havaintomahdollisuudet: Helpot. Paikalla risteilee polkuverkostoja, joista osa on merkitty kartalle mm. moottorikelkkaurina. Hyvä tunniste on harjanteen laella oleva avohakkuualue, jossa sijaitsee Mannajärventien käänköpaikka.

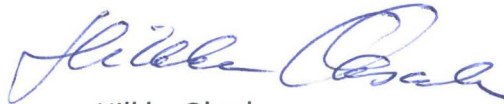
Opas: Esim. H. Oksala.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat, kiireellisyys:

Metsähallituksen hakkuut ovat todennäköisiä puuta ja taimikkoa kasvavilla alueilla, esim. löytöpaikkojen itäpuolella. Metsäkoneet saattavat hyödyntää aluetta halkaisevaa polkua, jonka pinnalta löytöjä tavattiin. Hirvestäjät käyttävät aluetta pyyntiin, sillä taltan löytöpaikalta n. 100 m pohjoiseen saman polun varrella on hirvitorni. Polkua käytettäneen myös moottorikelkkaurana. Samoin marjastajat liikkunevat polulla kesäisin.

Lähilöytöjä: Pyyntikuoppa Kolari 258 Mannajärvi koillinen 1 täältä 200 m SW; Pyyntikuoppa Kolari 259 Mannajärvi koillinen 2 täältä n. 90 m S; Pyyntikuopat Kolari 185 Mannamännikkö NE (ent. Pissilehto) täältä 65 – 200 m SW – E: kyseessä ovat osittain samat kuopat kuin 258 ja 259; Kolari Alapäänoja SW: esihistoriallisia asutuslöytöjä täältä 600 – 700 m S – SW; Kolari 257 Äkäsjoki 4, tulisijajäänteitä, palanut luu ja kvartsia täältä 1386 m ENE; Kolari 255 Äkäsjoki 7 tervahauta täältä 1780 m NE; Kolari (184) Mannamännikkö E, Pissioja W: esihistoriallisia löytöjä täältä 600 – 800 m W.

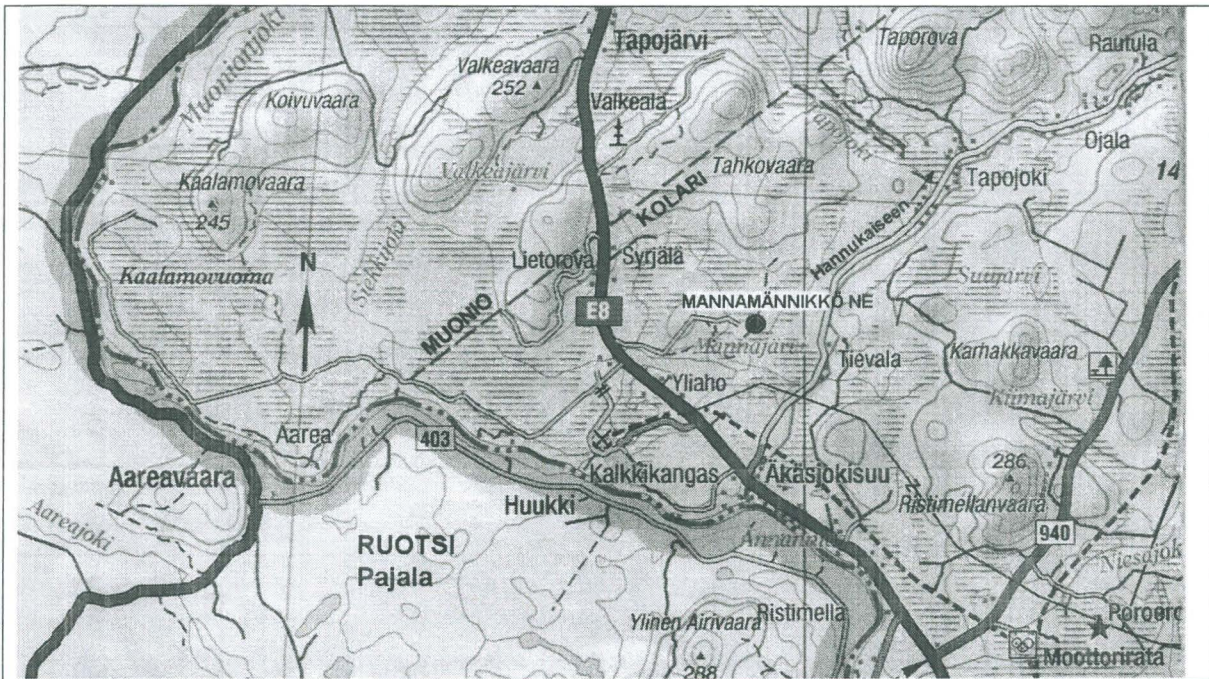
Äkäsjokisuulla 16.3.2012

Hilka Oksala

KARTTA 1
KOLARI Äkäsjokisuu, Mannamännikkö NE 3
Hilka Oksala 2011

Ote tiekartasta GT 14 Sodankylä – Muonio, mk 1:250 000

Löytökohde Mannamännikkö NE 3 on merkitty kartakkeen (Genimap 2005) keskiosaan mustalla ympyrällä.

KARTTA 2

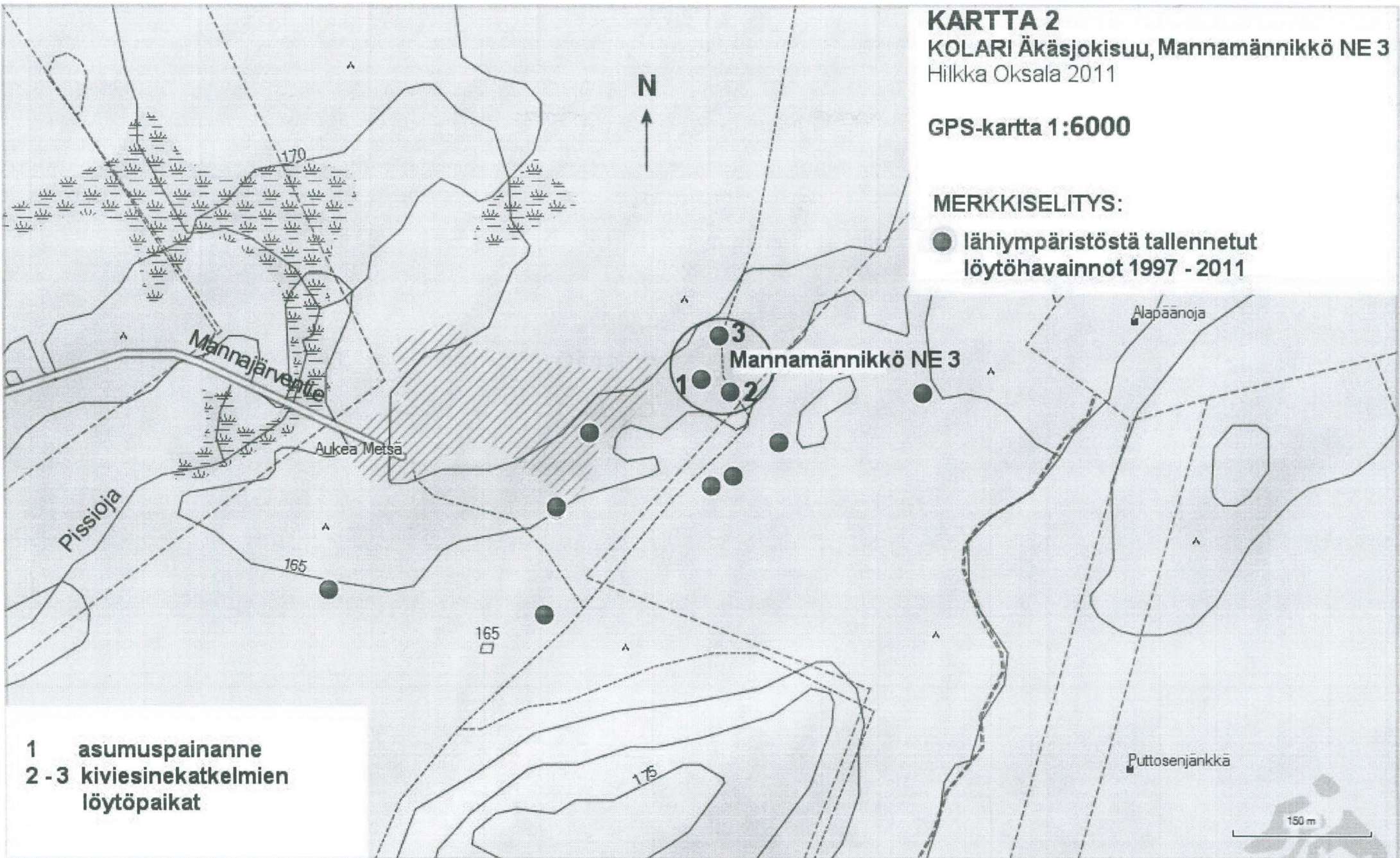
KOLARI Äkäsjokisuu, Mannamännikkö NE 3

Hilkka Oksala 2011

GPS-kartta 1:6000

MERKKISELITYS:

- lähiympäristöstä tallennetut löytöhavainnot 1997 - 2011

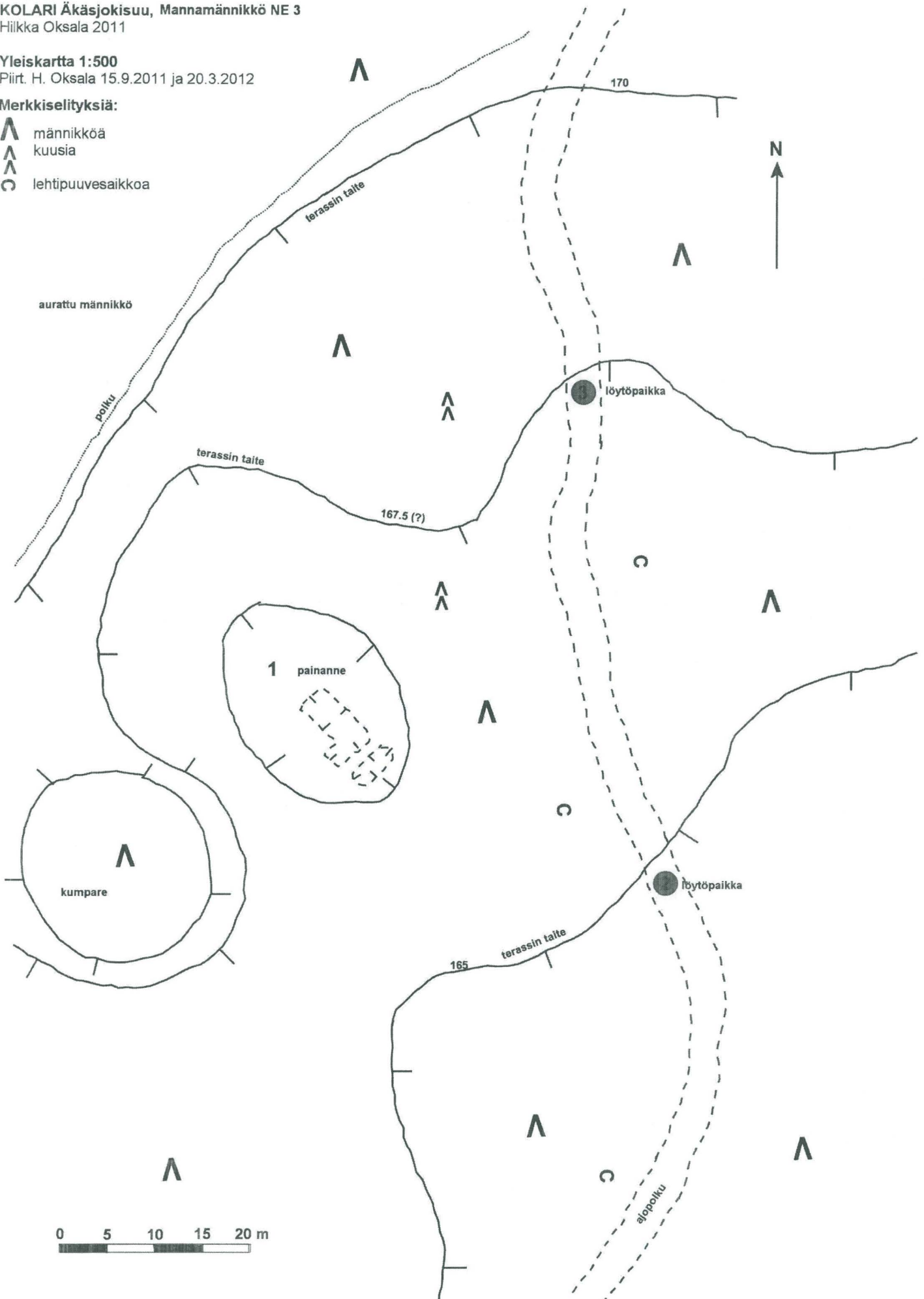

KARTTA 3
KOLARI Äkäsjokisuu, Mannamännikkö NE 3
Hiikka Oksala 2011

Yleiskartta 1:500
Piirt. H. Oksala 15.9.2011 ja 20.3.2012

Merkkiselityksiä:

- Λ männikköä
- Λ kuusia
- lehtipuuvesaikkoa

KUVATAULU 1

Kuva 1. Painanne kuvattuna suunnasta SSW – NNE.

Kuva 2. Painanne suunnasta NW – SE.

Kuva 3. Painanne suunnasta E – W. Etualalla katajapensas.

Kuva 4. Liusketerän löytöpaikka n:o 2 suunnasta SSE – NNW. Painanne sijaitsee metsikössä vasemmalla.

Kuva 5. Näkymä (S – N) kohti esineellisten katkelmien ja tulisijajäännöksen löytöpaikkaa n:o 3.

Kuva 6. Näkymä (S – N) lähempää löytöpaikkaa n:o 3 polun mutkan kohdalla.

KUVATAULU 2

Kuvat 7 – 8. Löytöpaikan 3 lähellä polun pinnalla sijainnut kvartsi molemmin puolin kuvattuna. Kappaleen reunoja on isketty. Kyseessä lienee ns. raaka-ainekappale, joka jätettiin paikalle.